

Praha: 13. 3. 2024 Vodoprávní úřady ORP
Číslo jednací: 029658/2024/KUSK
Spisová značka: SZ_029658/2024/KUSK
Vyřizuje: Dr. Ing. M. Burešová I. 562
Značka: OŽP/Bu

Požadavky na pravidelné kontroly zneškodňování obsahu bezodtokých jímek a regulace vydávání povolení k nakládání s vodami

Krajský úřad Středočeského kraje obdržel od Ministerstva životního prostředí upozornění na současnou situaci a žádost o spolupráci v níže uvedené věci.

Vodní zákon implementuje požadavky vyplývající z evropské legislativy, a to zvláště cíle směrnice Rady č. 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (dále jen „směrnice“). Jednotlivé články této směrnice ustanovují povinnosti pro odvádění, čištění a vypouštění městských odpadních vod. Konkrétně povinnost každé aglomerace s velikostí produkovaného znečištění přesahující ekvivalent 2 000 obyvatel, tj. nad 2000 ekvivalentních obyvatel (EO), zajistit, resp. vybudovat systém odvádění čištění městských odpadních vod prostřednictvím stokových soustav, zajistit příslušný stupeň jejich čištění (sekundární a terciální stupeň), dále správné fungování čistíren odpadních vod (dále jen „ČOV“), principy přeshraniční spolupráce, reportingové povinnosti aj.

Ministerstvo životního prostředí nás informovalo, že v současné době je proti České republice (dále jen „ČR“) vedeno řízení o nesplnění povinnosti podle čl. 258 Smlouvy o fungování Evropské unie č. 2016/2141 (tzv. infringementové řízení) k plnění této směrnice. Evropská komise (dále jen „Komise“) v tomto řízení namítá, že ČR nesplnila povinnosti vyplývající ze směrnice. Dalším krokem z pohledu Komise může být v podstatě jen zažalování ČR před Soudním dvorem EU, protože bez ohledu na dílčí spory ohledně výkladu některých ustanovení, ČR skutečně neplní všechny předepsané povinnosti. S touto skutečností je spojené možné uložení poměrně citelných sankcí vůči ČR.

V rámci dosavadního řízení Komise mj. zpochybňovala systém nakládání s vodami v rámci individuálních a jiných vyhovujících systémů (systémy domovních čistíren odpadních vod, bezodtokých jímek aj.). Za ČR MŽP dokazovalo, že náš právní rámec obsahuje dostatečně komplexní systém nástrojů k tomu, aby individuální a jiné vyhovující systémy zajišťovaly stejnou úroveň ochrany životního prostředí jako stokové soustavy. Co se týče konkrétně problematiky akumulace odpadních vod v bezodtokých jímkách, jak jistě víte, od 1. 1. 2021 vstoupilo v účinnost novelizované

znění ustanovení § 38 odst. 7 vodního zákona, kdy touto úpravou došlo ke zpřesnění požadavků na užívání bezodtokých jímek sloužících k akumulaci odpadních vod a na zneškodňování obsahu jímky, resp. Stanovení způsobu dokládání o této skutečnosti. Jasně nastavení povinností umožňuje efektivnější kontrolu ze strany dozorových orgánů, zákonem jsou navíc stanovené sankce za neplnění povinností zvyšující vymahatelnost plnění. Vzhledem k tomu, že bezodtokými jímkami je stále řešena likvidace odpadních vod pro statisíce obyvatel ČR, bylo by vhodné, aby dozorové orgány využívaly citovanou zákonnou úpravu s cílem podstatného zvýšení své aktivity při kontrole povinností spojených s provozem jímek. Smyslem tohoto mechanismu je jednoznačně zvýšení ochrany povrchových a podzemních vod, neboť riziko znečištění vod nesprávným provozem jímek je s ohledem na jejich množství, resp. množství akumulovaných odpadních vod, velmi významné.

Ministerstvo životního prostředí nás požádalo o pravidelnou kontrolu jednotlivých VPÚ spadajících do naší působnosti, zda dochází k uplatňování daných povinností vyplývajících z ustanovení § 38 odst. 7 vodního zákona a příslušného metodického pokynu. MŽP nás požádalo o shromažďování a evidenci těchto kontrol, a to v minimálním rozsahu uvedeném metodickým pokynem a zaslání pravidelných každoročních výstupů z kontrol na odbor ochrany vod Ministerstva životního prostředí, v termínu do 31. prosince daného kalendářního roku. Z tohoto důvodu vás žádáme o zasilání MŽP požadovaných informací Krajskému úřad Středočeského kraje, Odboru životního prostředí a zemědělství v termínu do 15. prosince kalendářního roku.

Kromě povinností uvedených výše MŽP dále připomíná náležitosti pro udělování povolení k nakládání s vodami k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních (dále jen „povolení k vypouštění odpadních vod“) v případě volných výustí. Jednotlivým obcím byl stanoven termín pro implementaci výše uvedené směrnice, konkrétně povinnost zajištění vybudování stokové soustavy ve všech aglomeracích nad 2 000 EO, společným ustanovením § 127 odst. 6) vodního zákona. A to v následující podobě: Pokud obce v době nabytí účinnosti tohoto zákona vypouštějí odpadní vody do vod povrchových v rozporu s ustanoveními tohoto zákona, může jim na jejich žádost podanou do 3 měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona vodoprávní úřad vydat nové povolení k vypouštění odpadních vod, a to nejvýše do úrovně znečištění ve vypouštěných odpadních vodách v období posledních 12 měsíců před nabytím účinnosti tohoto zákona. Toto nové povolení nahrazuje ke dni účinnosti tohoto zákona dosavadní platné povolení. Vodoprávní úřad v novém povolení stanoví přiměřenou lhůtu, ve které bude dosaženo ukazatelů a přípustných hodnot znečištění odpadních vod, které budou v souladu s tímto zákonem a předpisy podle něj vydanými, a podmínky k postupnému dosažení požadované úrovně vypouštěného znečištění; při stanovení lhůty bere vodoprávní úřad v úvahu oprávněné požadavky ochrany vod a možnosti technického řešení. Po dobu této lhůty upustí vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí od ukládání pokut podle §

116 odst. 1 písm. b) za předpokladu, že jsou plněny podmínky k dosažení požadované úrovně vypouštěného znečištění. Přiměřenou lhůtu, ve které bude dosaženo ukazatelů a přípustných hodnot znečištění odpadních vod, které budou v souladu s tímto zákonem a předpisy podle něj vydanými, a podmínky k postupnému dosažení požadované úrovně vypouštěného znečištění nesmí vodoprávní úřad stanovit u zdrojů znečištění nad 2 000 EO delší než do 31. prosince 2010. Z výše uvedeného ustanovení vyplývá, že povolení k vypouštění odpadních vod vydává příslušný VPÚ obcím, které nedisponují stokovou soustavou zakončenou čistírnou odpadních vod, na omezeně dlouhou dobu (často 5 let) s omezujícími podmínkami (předčištění odpadních vod před vypouštěním do stokové soustavy apod.). V souladu s § 12 odst. 4 vodního zákona lze sice toto povolení podmíněčně prodlužovat, nicméně obec by měla jednoznačně a konkrétně zdůvodnit/doložit, proč nelze vybudovat na stokové síti ČOV, jak vyžaduje evropské i národní právo. V případě neplnění požadavků povolení se daná obec dopouští protiprávního jednání, za což je stanovena vodním zákonem sankce.

Na základě požadavku MŽP tak apelujeme na jednotlivé VPÚ s informací, aby nedocházelo k prodlužování těchto povolení k vypouštění odpadních vod a došlo k vyřešení dané situace, resp. uvedení do souladu s vodním zákonem.

Dr. Ing. Marcela Burešová, MPA
vedoucí oddělení vodního hospodářství

Příloha: Metodický pokyn odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí k provádění kontrol vývozu bezodtokých jímek